

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจแผนการสอนและ
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เขียนแบบจากตัวแบบ

1. อาจารย์ประสาท บัวนุช	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
จังหวัดเชียงใหม่
2. อาจารย์จุฑารัตน์ จันทร์หอม	อาจารย์ 3 ระดับ 8 หมวดวิชาภาษาไทย
โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา
จังหวัดเชียงใหม่

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

1. ท่านพระครูอมร ธรรมทัต	นักธรรมเอก เบริญญธรรม 4 ประโยค
เลขานุการศูนย์เผยแผ่ธรรม จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย พงษ์สนิท	ภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. อาจารย์เหรียญทอง สมศักดิ์	อาจารย์ 3 ระดับ 9 หมวดวิชาสังคมศึกษา
โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการสอน
- แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เขียนแบบจากตัวแบบ

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

นิทานเทียบสุภาษิต ฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กิ่งครกขึ้นเขา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทายนิสัยของคนจากสุภาษิตที่เขาเลือกและการให้คำแนะนำในการเลือกคู่ครองที่จะช่วยให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในชีวิต อีกทั้งยังแสดงให้เห็นคุณธรรมด้านความวิริยะอุตสาหะในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนิทานเทียบสุภาษิต
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นแบบอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความวิริยะอุตสาหะ
3. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นผู้มีคุณธรรมด้านความวิริยะ

อุตสาหะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเลือกสุภาษิตจากเรื่องนิทานเทียบสุภาษิต พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการเลือกสุภาษิตนั้นได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานเทียบสุภาษิตได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความวิริยะอุตสาหะ พร้อมทั้งบอกถึงความสำเร็จของเขาได้
4. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูและเปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลนั้นกับสุภาษิตในเรื่องได้
5. นักเรียนสามารถบอกคุณงามความดีของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูได้

6. นักเรียนสามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความวิริยะอุตสาหะได้

เนื้อหา

มีพระอาจารย์องค์หนึ่งเป็นผู้ทำนายลักษณะและนิสัยของคนได้อย่างแม่นยำ วันหนึ่งท่านต้องการจะดูนิสัยของศิษย์ทั้ง 3 คน จึงให้เลือกสุภาวชิตที่ชอบคนละ 1 ข้อ ศิษย์คนที่หนึ่ง เลือกฝันทังเป็นเข็ม คนที่สอง เลือกพายเรือทวนน้ำ คนที่สาม เลือกกลิ้งครกขึ้นเขา พระอาจารย์จึงทราบนิสัยของศิษย์ทั้งสามจากการเลือกสุภาวชิตว่า ศิษย์คนที่สาม เป็นคนชั้นที่หนึ่ง คือมีความเพียร ความอุตสาหะอดทนและความกล้าหาญ ต่อไปจะเป็นคนมีทรัพย์ ควรรับราชการทางกฎหมายหรือทางทหาร และมีภรรยาที่มีฐานะและมีเกียรติ ศิษย์คนที่สอง เป็นคนชั้นที่สอง เพราะขาดความกล้าหาญ ถึงจะไม่ไร้ทรัพย์ แต่ต้องทำการค้าขายข้าวเปลือกข้าวสาร และมีภรรยาที่เป็นแม่ค้าจู้จี้จ้าน ส่วนศิษย์คนที่หนึ่ง เป็นคนชั้นที่สาม เพราะมีแต่ความเพียร ขาดความอุตสาหะอดทนและความกล้าหาญ จึงต้องเป็นคนที่ยากกว่าเพื่อน ควรประกอบอาชีพเป็นช่างวาด และมีภรรยาเป็นช่างเย็บปักถักร้อยจึงจะเหมาะสมกัน

สุดท้ายพระอาจารย์ก็ขอให้ศิษย์ทั้งสามคนเป็นเพื่อนกันและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามปีต่อมา ศิษย์ทั้งสามคนก็ได้ภรรยาตามที่อาจารย์ทำนายไว้ และตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านใกล้กัน มีชื่อว่า บ้านสามเกลอ ต่อมากลายเป็น บ้านสามเรือน ในที่สุดก็กลายเป็นชื่อ ขนมนสามเกลอ

นิทานเทียบสุภาวชิต ฝันทังเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา ผู้อ่านจะได้รับความรู้ด้านการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จ และได้ข้อคิดเรื่องการประกอบอาชีพว่า คนเราหากมีความพร้อมด้วยความเพียร ความอุตสาหะอดทน และความกล้าหาญ ย่อมจะนำมาซึ่งทรัพย์ ชื่อเสียง เกียรติยศ อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านได้นำไปประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา

1.1 ครุฑนำพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเรื่อง

พระมหาชนก ฉบับการ์ตูนมาให้นักเรียนดู

1.2 ครูถามนักเรียนว่าเคยอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้หรือไม่ ถ้าเคยอ่านการ์ตูนเรื่องนี้ สอนอะไร และได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง หากไม่เคยอ่าน ครูจะเป็นผู้เล่าให้นักเรียนฟัง

1.3 ครูซักถามนักเรียนถึงคุณธรรมของพระมหาชนกและพฤติกรรมที่น่าจะยึดถือเป็นแบบอย่าง

1.4 ครูเกริ่นเรื่องนิทานเทียบสุภาสิต ฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ให้นักเรียนฟังว่า มีพระอาจารย์องค์หนึ่งเป็นผู้ที่ทำนายลักษณะนิสัยของคนได้อย่างแม่นยำ วันหนึ่งต้องการจะดูนิสัยของศิษย์ทั้งสามคน จึงให้เลือกสุภาสิตที่ชอบคนละ 1 ข้อจากสุภาสิตสามข้อ ดังนี้คือ ฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา

1.5 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 – 4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกันและให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตน พร้อมทั้งกำหนดตัวประธานและเลขานุกรม

1.6 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 1 ให้แก่นักเรียนทุกกลุ่ม และให้นักเรียนทำกิจกรรมข้อ 1 ในใบงานกิจกรรมที่ 1 ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มต้องสมมติตนเองเป็นศิษย์ของพระอาจารย์และให้เลือกสุภาสิต 1 บท จากฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา พร้อมให้เหตุผลประกอบ แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

1.7 ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเทียบสุภาสิต ฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 โดยใช้เวลา 5 นาที

1.8 ความหมายว่าอย่างไร การที่ศิษย์คนแรกเลือกข้อนั้น เขามีเหตุผลอย่างไร

- “พายเรือทวนน้ำ” มีความหมายว่าอย่างไร ศิษย์คนที่เลือกข้อนี้คิดอย่างไร จึงไม่เลือกข้ออื่น

- “กลิ้งครกขึ้นเขา ” มีความหมายว่าอย่างไร เพราะเหตุใดพระอาจารย์จึงกล่าว ว่าศิษย์ที่เลือกข้อนี้เป็นคนชั้นที่หนึ่ง

- พระอาจารย์ทนายอุปนิสัยและให้คำแนะนำแก่ศิษย์คนที่หนึ่งและคนที่สองว่าอย่างไร

- “เจ้าเป็นคนชั้นสาม” หมายความว่าอย่างไร

1.9 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมข้อ 2 ในใบงานกิจกรรมที่ 1 โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนรู้จักซึ่งมีบุคลิกลักษณะและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมตรงตามสภาวะที่นักเรียนเลือก และบอกถึงความสำเร็จของบุคคลนั้นโดยเขียนลงในใบงาน

1.10 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

1.11 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลที่แต่ละกลุ่มเลือกมา

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแบบ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาเลือกรูปภาพบุคคลที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 1 ภาพ จากภาพบัณฑิตแอน ทองประสม ภาพสมรักษ์ คำสิงห์ ภาพเกียรติศักดิ์ เสนาเมือง และภาพแทมมารีน ธนสุกาญจน์

ขั้นที่ 3 ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ

ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด ค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือก พร้อมทั้งช่วยกันคิดว่าคุณธรรมของบุคคลนั้นๆ เทียบได้กับสภาวะใดในสามสภาวะ คือ ฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกคุณงามความดีของบุคคลในภาพ แล้วให้ส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างศรัทธาให้บุคคลเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่ดี

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลในภาพที่กลุ่มตนเลือกได้ และซักถามนักเรียนว่าควรเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในภาพหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.2 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลในภาพและพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่น่าจะนำไปเป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 5 เลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้ต้องตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหา และทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูกำหนดไว้ในใบผลงานกิจกรรมที่ 3 โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที หลังจากนั้นครูแจกใบประเมินการแสดงผลบทบาทสมมติให้แก่ นักเรียนทุกคน

5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ และให้เหตุผลในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยให้เวลากลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนนำมาเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ ประกอบ

(ในระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เขียนคุณธรรมที่เด่นชัดของตัวละครที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมติลงในใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ)

ขั้นที่ 6 ให้ทราบผลที่ได้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

6.1 หลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติแล้ว ครูจะให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาบอกคุณธรรมที่เด่นชัดที่แต่ละกลุ่มได้แสดงและบอกถึงผลดีที่จะได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

6.2 ครูพูดสรุปผลดีที่จะได้รับจากการกระทำดีตามแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม และกล่าวถึงผลร้ายที่จะได้รับหากงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ดี

ขั้นที่ 7 ให้การเสริมแรง

7.1 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำใบงานกิจกรรมทั้งหมดมาส่ง

7.2 ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่ดีของนักเรียนทุกกลุ่ม

สื่อที่ใช้สอน

1. พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เรื่องพระมหาชนกฉบับการ์ตูน
2. ใบงานกิจกรรมที่ 1
3. ภาพบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความวิริยะอุตสาหะ จำนวน 4 ภาพ ได้แก่
 - ♥ ภาพบัณฑิตแอน ทองประสม สวมชุดครุย (ดาราที่มีชื่อเสียง)
 - ♥ ภาพสมรักษ์ คำสิงห์ (นักมวยเหรียญทองโอลิมปิก)
 - ♥ ภาพเกียรติศักดิ์ เสนาเมือง (นักฟุตบอลทีมชาติ)
 - ♥ ภาพแทมมารีน ธนสุกาญจน์ (นักเทนนิสหญิงทีมชาติ)

4. ใบงานกิจกรรมที่ 2
5. ใบงานกิจกรรมที่ 3
6. ใบผลงานกิจกรรมที่ 3
7. ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ 1 , 2 และ ในใบผลงานกิจกรรมที่ 3
3. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติและการรายงานหน้าชั้นของนักเรียน
4. สังเกตจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิกคน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

1. คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มสมมติตนเองเป็นศิษย์ของพระอาจารย์ นักเรียนจะเลือกปัญหาใดระหว่างฝนทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กิ่งครกขึ้นเขา และให้เหตุผลประกอบการเลือก
 สุภาสิตที่เลือกคือ.....
 เหตุผลเพราะ.....

2. คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนรู้จักและเป็นผู้มีคุณธรรมที่สอดคล้องกับสุภาสิตที่นักเรียนเลือก พร้อมทั้งบอกความสำเร็จของบุคคลดังกล่าว
 บุคคลที่มีคุณธรรมสอดคล้องกับสุภาสิตที่นักเรียนเลือกคือ.....

 บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในด้าน.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 2

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน

ประธาน เลขานุกร

สมาชิก 1..... 2.....

3..... 4.....

5..... 6.....

7..... 8.....

9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือก และช่วยกันคิดว่าคุณธรรมของบุคคลนั้น ๆ เทียบได้กับสุภาษิตใดใน 3 สุภาษิต คือ ฝนทั่งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กิ่งครกขึ้นเขา พร้อมทั้งระบุคุณงามความดีของบุคคลในภาพ

ภาพบุคคลที่ได้รับคือ.....

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลในภาพ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

บุคคลในภาพมีคุณธรรมเทียบได้กับสุภาษิต.....

บุคคลในภาพมีคุณงามความดีคือ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ พร้อมทั้งคิดบทบาทการแสดงในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้นประกอบ โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที แล้วออกไปแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที

สถานการณ์

เนตรนภาเป็นนักกีฬาว่ายน้ำของโรงเรียน ในการแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีที่ผ่านมาเนตรนภาพ่ายแพ้แก่โรงเรียนอื่น ทำให้เธอพลาดโอกาสที่จะได้รับเหรียญรางวัล หลังจากเสร็จสิ้นการแข่งขันเพื่อน ๆ ในโรงเรียนต่างพากันวิพากษ์วิจารณ์การแข่งขันครั้งนี้และทุกคนรู้สึกผิดหวังในตัวของเธอ หากนักเรียนเป็นเนตรนภา นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ
 สมาชิก 1 2
 3 4
 5 6
 7 8
 9 10

การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

.....

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

.....

บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ผลดีที่จะได้รับ (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....

ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ชื่อสกุล ชื่อกลุ่ม.....

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง	คุณธรรมที่เด่นชัด	ผลดีที่จะได้รับ

นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดใช้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสมที่สุด

.....

เพราะ

.....

.....

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง คำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

บทความเรื่องคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่เป็นบทความที่แสดงให้เห็นคุณธรรมด้านความสามัคคีของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดพลังและอำนาจ อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติ เพราะความสามัคคีจะนำความสุขความเจริญมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติและหมู่คณะ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่
2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้ลักษณะคุณธรรมด้านความสามัคคีของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นแบบอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความสามัคคี
4. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความสามัคคีในหมู่คณะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ได้
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสามัคคีพันธ์และสามัคคีเภทได้
3. นักเรียนสามารถบอกผลดีที่จะเกิดขึ้นจากความสามัคคีและผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการแตกความสามัคคีได้
4. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างกลุ่มคนที่มีความสามัคคีและกลุ่มคนที่แตกความสามัคคีได้
5. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูได้
6. นักเรียนสามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลที่มีความสามัคคีได้

เนื้อหา

ความสามัคคี หมายถึง การรวมกัน ความไม่แตกแยก ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อุดหนุน เกื้อกูลกัน มิไม่ตรีจิตต่อกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ไม่ได้แย้งขัดกัน สามัคคีเป็นเหตุแห่งความเจริญและความสุขเป็นคุณธรรมที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถหยิบยกให้กันได้ แต่สามารถชี้แจงให้เห็นคุณและโทษได้ สามัคคีเป็นบ่อเกิดของพลังและอำนาจ

สิ่งของเมื่อรวมกันจะมีความแข็งแรง คนหรือสัตว์เมื่อรวมกันจะมีกำลังทำงานได้ดี เช่น คนช่วยกันก่อสร้าง ฝั่งช่วยกันทำรั้ว ปลูกสร้างจอมปลวก เป็นต้น สามัคคีที่ก่อให้เกิดอำนาจ ได้แก่ ฝั่งต่อแดน เมื่ออยู่รวมกันก็มีความน่ากลัว หมู่บ้านที่สามัคคีกันก็เป็นทีเกรงขามของศัตรู ประเทศเราพร้อมเพรียงกันก็ย่อมมีอำนาจ ศัตรูยอมเกรงกลัว

“สามัคคีพันธ์” หมายถึง การผูกสามัคคี เป็นสิ่งดี ทำให้เกิดกำลังและอำนาจ

“สามัคคีเภท” หมายถึง การทำลายสามัคคีหรือการแตกสามัคคี จะทำให้เสียชาติบ้านเมืองได้

บทความเรื่องคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ผู้อ่านจะได้รับความรู้ด้านความสามัคคีของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่ก่อให้เกิดพลังและอำนาจ รวมทั้งความสามัคคีในหมู่คณะ อันจะนำความสุข ความเจริญมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ หมู่คณะ และชาติบ้านเมือง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี

1.1 ครูนำภาพกลุ่มคนที่เรียกร้องประชาธิปไตยที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมาให้ นักเรียนดู พร้อมกับถามนักเรียนว่ารู้จักอนุสาวรีย์ที่อยู่ในภาพหรือไม่ สิ่งนี้มีความสำคัญอย่างไรต่อประเทศไทย และประชาชนชาวไทย หากไม่ทราบ ครูจะเป็นผู้อธิบายถึงความสำคัญของประชาธิปไตยให้นักเรียนฟัง

1.2 ครูถามนักเรียนว่าเราได้ประชาธิปไตยมาอย่างไร

1.3 ครูบอกให้นักเรียนทราบว่าประชาธิปไตยที่ได้มา เกิดจากความสามัคคีของประชาชนในชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรยกย่องสรรเสริญ และควรช่วยกันรักษาประชาธิปไตยให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

1.4 ครูให้นักเรียนอ่านบทความเรื่องคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 โดยใช้เวลา 5 นาที

1.5 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ดังนี้

- ใครเป็นผู้ให้ข้อคิดเรื่อง “ สามัคคี ” เป็นพรปีใหม่แก่ประชาชนชาวไทย
- สามัคคี คืออะไร และดีอย่างไร
- ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างความสามัคคีของสิ่งมีชีวิตทั้งคนและสัตว์

จำนวน 2 ตัวอย่างและยกตัวอย่างความสามัคคีของสิ่งไม่มีชีวิต จำนวน 2 ตัวอย่าง

- จากเรื่องที่มีข้อความใดที่กล่าวถึงความสามัคคี
- ข้อแตกต่างระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กตามที่กล่าวไว้ในเรื่องนี้ ได้แก่อะไรบ้าง

1.6 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มโดยให้นักเรียน นับ 1 – 4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลข

เดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน และให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตน พร้อมทั้งกำหนดตัวประธานและเลขาธิการ

1.7 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 1 ให้แก่นักเรียนทุกกลุ่มโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วย

กันยกตัวอย่างสามัคคีพันธ์ จำนวน 2 ตัวอย่าง และสามัคคีเภท จำนวน 2 ตัวอย่าง และบอกผลดีและผลร้ายที่จะได้รับ พร้อมทั้งยกตัวอย่างกลุ่มคนที่มีความสามัคคี และกลุ่มคนที่แตกความสามัคคี แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

1.8 ครูพูดสรุปผลดีที่จะเกิดขึ้นจากความสามัคคีและผลร้ายที่จะเกิดขึ้นหากแตก

ความสามัคคี

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแบบ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกรูปภาพบุคคลที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 1 ภาพ จากภาพนักฟุตบอลทีมชาติไทย ภาพที่มิกกีฟาวอลเลย์บอล ภาพที่มิกกีฟ้าแข่งขันเรือยาว และภาพวงโยธวาทิต

ขั้นที่ 3 ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ

ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด ค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือก พร้อมทั้งบอกผลดีและผลร้ายที่จะเกิดขึ้นหากขาดคุณธรรมดังกล่าว แล้วให้ส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างศรัทธาให้บุคคลเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่ดี

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลในภาพที่กลุ่มตนเลือกได้ และซักถามนักเรียนว่าควรเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในภาพดังกล่าวหรือไม่เพราะเหตุใด

4.2 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลในภาพและพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่น่าจะนำไปเป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 5 เลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้ต้องตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ในใบผลงานกิจกรรมที่ 3 โดยใช้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที หลังจากนั้นครูแจกใบประเมินการแสดงผลบพาทสมมติให้แก่ นักเรียนทุกคน

5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลบพาทสมมติตามสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ และให้เหตุผลในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนนำมาเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรม อันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ ประกอบ

(ในระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลบพาทสมมติ ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เขียนคุณธรรมที่เด่นชัดของตัวละครที่แสดงผลบพาทสมมติลงในใบประเมินการแสดงผลบพาทสมมติ พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ)

ขั้นที่ 6 ให้ทราบผลที่ได้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

6.1 หลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มแสดงผลบพาทสมมติแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาบอกคุณธรรมที่เด่นชัดของแต่ละกลุ่มได้แสดง และบอกถึงผลดีที่จะได้รับการแสดงผลบพาทสมมติ นั้น ๆ

6.2 ครูพูดสรุปผลดีที่จะได้รับการกระทำดีตามแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม และกล่าวถึงผลร้ายที่จะได้รับหากงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ดี

ขั้นที่ 7 ให้การเสริมแรง

7.1 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำใบงานกิจกรรมทั้งหมดมาส่ง

7.2 ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่ดีของนักเรียนทุกกลุ่ม

สื่อที่ใช้สอน

1. ภาพกลุ่มคนที่เรียกร้องประชาธิปไตยที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
2. ใบงานกิจกรรมที่ 1
3. ภาพบุคคลที่มีความสามัคคี จำนวน 4 ภาพ ได้แก่
 - ♥ ภาพนักฟุตบอลทีมชาติไทย
 - ♥ ภาพทีมนักกีฬาโอลิมปิกบอล
 - ♥ ภาพทีมนักกีฬาแข่งขันเรือยาว
 - ♥ ภาพวงโยธวาทิต
4. ใบงานกิจกรรมที่ 2
5. ใบงานกิจกรรมที่ 3
6. ใบผลงานกิจกรรมที่ 3
7. ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ 1 , 2 และในใบผลงานกิจกรรมที่ 3
3. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติและการรายงานหน้าชั้นของนักเรียน
4. สังเกตจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน

**ใบงาน
กิจกรรมที่ 1**

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันยกตัวอย่างสามัคคีพันธ์ จำนวน 2 ตัวอย่าง บอกผลดีที่จะได้รับจาก
 ความสามัคคี พร้อมทั้งบอกชื่อกลุ่มคนที่มีความสามัคคีและยกตัวอย่างสามัคคีเภทจำนวน 2 ตัวอย่าง
 บอกผลร้ายที่จะได้รับจากการแตกความสามัคคี พร้อมทั้งบอกชื่อกลุ่มคนที่แตกความสามัคคี
 สามัคคีพันธ์

1.

2.

ผลดีที่จะได้รับ

1. 2.

3. 4.

กลุ่มคนที่มีความสามัคคี

สามัคคีเภท

1.

2.

ผลร้ายที่จะได้รับ

1. 2.

3. 4.

กลุ่มคนที่แตกความสามัคคี.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 2

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุกร
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่เลือกได้พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับจากการเป็นผู้มีคุณธรรมนั้น ๆ และผลร้ายที่จะเกิดขึ้นหากขาดคุณธรรมนั้น ๆ

ภาพบุคคลที่ได้รับคือ.....

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลในภาพ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ผลดีที่จะได้รับหากมีความสามัคคี

1. 2.....
3. 4.....

ผลร้ายที่จะได้รับหากแตกความสามัคคี

1. 2.....
3. 4.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ พร้อมทั้งคิดบทบาทการแสดงในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกชื่อและคุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้นประกอบ โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที แล้วออกไปแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที

สถานการณ์

หมู่บ้านสมบูรณรัถย์ กำลังเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนา ซึ่งมีแปลงนาของสมาชิกทั้งหมด 7 แปลง สมาชิกในหมู่บ้านจะช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าววันละ 1 แปลง ลุงสุกเป็นสมาชิกคนหนึ่งของหมู่บ้าน แต่ไม่เคยไปช่วยชาวบ้านลงแขกเกี่ยวข้าว พอถึงวันที่ลุงสุกจะเก็บเกี่ยวข้าวในนาแปลงของตน จึงไม่มีชาวบ้านอื่นๆ มาช่วย หากนักเรียนเป็นลุงสุกจะทำเช่นไร เพราะเหตุใด

ใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ปรระธาน เลขานุการ

สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

.....

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

.....

บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ผลดีที่จะได้รับ (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....

ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ชื่อ สกุล ชื่อกลุ่ม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง	คุณธรรมที่เด่นชัด	ผลดีที่จะได้รับ

นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดใช้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสมที่สุด

.....

เพราะ

.....

.....

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง ชีวิตปลาช่อน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

สารคดีชีวิตสัตว์เรื่องชีวิตปลาช่อนเป็นสารคดีที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตของสัตว์ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ให้คุณประโยชน์แก่โลกทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งยังแสดงให้เห็นคุณธรรมด้านความมีเมตตาากรุณา อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำความสุข และความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องชีวิตปลาช่อน
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นแบบอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความเมตตาากรุณา
3. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นผู้มีคุณธรรมด้านความ

เมตตาากรุณา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องชีวิตปลาช่อนได้
2. นักเรียนสามารถบอกผลดีที่จะเกิดขึ้นจากความมีเมตตาากรุณา และผลร้ายที่จะเกิดขึ้น

จากการขาดความเมตตาากรุณาได้

3. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูได้
4. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างบุคคลที่มีความเมตตาากรุณาได้
5. นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเมตตาากรุณาได้
6. นักเรียนสามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลที่มีคุณธรรม

ด้านความเมตตาากรุณาได้

เนื้อหา

ผู้แต่งซึ่งมีอาชีพเป็นนายแพทย์กับเพื่อนชาวต่างประเทศ ได้เดินทางไปที่ประตูน้ำเชียงราก จังหวัดปทุมธานี เพื่อจะซื้อลูกปลาชนิดต่าง ๆ ที่สวย ๆ งาม ๆ ไปเลี้ยงเพื่อศึกษาชีวิตของมันในบ่อปลาที่บ้าน เผอิญพบเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งยืนกอดสวย ๆ ได้พวงใหญ่ และเอาแขวนไว้ที่รถ และเด็กวัยรุ่นอีกคนหนึ่งก็ยิงฟอปปลาซ่อนจนตายทั้ง ๆ ที่มีลูกตัวแดง ๆ ทำให้ผู้แต่งรู้สึกไม่สบายใจที่เห็นภาพเช่นนั้น เพราะเด็กเหล่านี้ทำไปด้วยความคะนอง ไม่คำนึงถึงผลเสียหายที่จะตามมา เพราะนกที่ยิงได้เหล่านั้นล้วนแต่เป็นนกที่คนไม่รับประทานกันส่วนปลาที่ยิงก็เป็นปลาซ่อนลูกอ่อน เมื่อพ่อแม่อายุถึงตายลูกปลาก็ขาดผู้คุ้มครอง จะตกเป็นเหยื่อของปลาอื่นต่อไปจนหมด ไม่มีโอกาสเติบโตเป็นปลาใหญ่ได้เลย

ผู้แต่งยังได้เล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่ของปลาหลายชนิด โดยเฉพาะชีวิตครอบครัวของปลาซ่อนว่าเมื่อปลาซ่อนตัวผู้และตัวเมียเลือกคู่กันได้แล้ว จะช่วยกันทำรังโดยการกัดใบไม้ใบหญ้าให้ลอยอยู่เหนือผิวน้ำ แล้วแม่ปลาก็จะวางไข่ ฟอปปลาก็จะปล่อยน้ำอสุจิให้ว่ายไปผสมกับไข่ในน้ำ ประมาณ 3-4 วันไข่ก็จะฟักเป็นตัวอ่อน ฟอปปลา แม่ปลาจะคอยดูแลลูกอ่อนอยู่ใกล้ ๆ มิให้ปลาอื่นเข้ามาทำอันตรายแก่ลูกปลา ปลาซ่อนมีจุดอ่อน คือ จะต้องโผล่ขึ้นมาหายใจเหนือผิวน้ำ หากกอดมันไว้ได้นานาน ๆ มันก็จะตายได้ ในหน้าร้อนปลาซ่อนและปลาบางชนิดจะจำศีล คือ คุดตัวเองอยู่ในหนองน้ำแห้ง ๆ จนตลอดหน้าแล้ง เหตุที่ปลาซ่อนอยู่ใต้ดินลึก ๆ ได้นาน ๆ ก็เพราะปลาซ่อนจะคายเมือกมาห่อหุ้มตัวเองทำให้ชุ่มชื้น และปลาซ่อนมีอวัยวะใต้หัวช่วยในการหายใจ ดังนั้นพอฝนตกลงมา ก็จะเห็นปลาซ่อนโผล่ขึ้นมาจากหนองน้ำแห้ง ๆ นั้นได้

สารคดีชีวิตสัตว์เรื่องชีวิตปลาซ่อนทำให้ผู้อ่านได้เห็นชีวิตของสัตว์ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ให้คุณประโยชน์ต่อโลกทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นเราควรมีเมตตากรุณาต่อสัตว์เหล่านี้ ซึ่งความเมตตากรุณาจะนำความสุขและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา

- 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับปลาที่นักเรียนรู้จักหรือเคยเลี้ยง
- 1.2 ครูให้นักเรียนอ่านสารคดีชีวิตสัตว์ เรื่องชีวิตปลาซ่อน ในหนังสือแบบเรียน

ภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 โดยให้เวลา 5 นาที

1.3 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ดังนี้

- เพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงเดินทางไปที่ประตูน้ำเชียงราก
- เมื่อไปถึงประตูน้ำเชียงราก ผู้เขียนได้ประสบเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้ผู้เขียนเศร้าใจ
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เด็กวัยรุ่นยิงนกสวยๆ และยิงปลาที่ไม่มีคน

รับประทานด้วยความคะนอง

- ให้นักเรียนช่วยกันบอกโทษของการทำร้ายสัตว์มา 2-3 ตัวอย่าง
- จากการอ่านเรื่องนี้ นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และนิสัยของ

ปลาช่อนอย่างไรบ้าง

1.4 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1-4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกัน อยู่กลุ่มเดียวกัน และให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตน พร้อมทั้งกำหนดตัวประธานและเลขานุการ

1.5 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 1 ให้แก่นักเรียนทุกกลุ่ม พร้อมภาพ กลุ่มละ 1 ภาพ

- กลุ่มที่ 1 ภาพเด็กเล่นไก่ชน
- กลุ่มที่ 2 ภาพเด็กกำลังขว้างก้อนหินเข้าไปในกรงลิง
- กลุ่มที่ 3 ภาพเด็กจูงคนตาบอดข้ามถนน
- กลุ่มที่ 4 ภาพเด็กให้เงินแก่ขอทานพิการ

โดยให้แต่ละกลุ่มสมมติตนเองเป็นบุคคลในภาพ และเลือกว่าจะกระทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด พร้อมทั้งบอกผลดีและผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวแล้วส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

1.6 ครูสรุปการมีคุณธรรมและการขาดคุณธรรมของบุคคลในภาพ

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแบบ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกรูปภาพบุคคลที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 1 ภาพ จากภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระราชทานสิ่งของให้แก่ชาวเขา ภาพพระกำลังดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ภาพครูน้อย (ครูข้างถนน) และภาพหมอ-พยาบาลดูแลคนป่วยอย่างไม่รังเกียจ

ขั้นที่ 3 ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ

ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือก และให้บอกผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลในภาพ

พร้อมทั้งยกตัวอย่างบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ครูกำหนดให้ ที่นักเรียนคิดว่าเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณาและบอกพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเมตตา กรุณาของบุคคลนั้น

ขั้นที่ 4 สร้างศรัทธาให้บุคคลเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่ดี

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลในภาพที่เลือกได้และ ชักถามนักเรียนว่าควรจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในภาพดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.2 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลในภาพและพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่น่าจะนำไป เป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 5 เลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้ ต้องตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหา และทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ใน ใบงานกิจกรรมที่ 3 โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที หลังจากนั้นครูแจกใบประเมินการแสดงผลงาน สมมติให้แก่นักเรียนทุกคน

5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงผลงานสมมติตามสถานการณ์จำลองที่ ครูกำหนดให้ และให้เหตุผลในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยให้เวลากลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนนำมาเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และ บอกผลดีที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ ประกอบ

(ในระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลงานสมมติ ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ เขียนคุณธรรมที่เด่นชัดของตัวละครที่นักเรียนแสดงผลงานสมมติลงในใบประเมินการแสดงผลงาน สมมติ พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ)

ขั้นที่ 6 ให้ทราบผลที่ได้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

6.1 หลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มแสดงผลงานสมมติแล้ว ครูจะให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาบอกคุณธรรมที่เด่นชัดที่แต่ละกลุ่มได้แสดงและบอกถึงผลดีที่จะได้รับการแสดงผล งานนั้น ๆ

6.2 ครูพูดสรุปผลดีที่จะได้รับการกระทำดีตามแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม และ กล่าวถึงผลร้ายที่จะได้รับหากงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ดี

ขั้นที่ 7 ให้การเสริมแรง

7.1 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำใบงานกิจกรรมทั้งหมดมาส่ง

7.2 ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่ดี
ของนักเรียนทุกกลุ่ม

สื่อที่ใช้สอน

1. ใบงานกิจกรรมที่ 1
2. ภาพเด็กไล่ยิงนกในป่า
3. ภาพเด็กกำลังขว้างก้อนหินเข้าไปในกรงลิง
4. ภาพเด็กงูคนตาบอดข้ามถนน
5. ภาพเด็กให้เงินแก่ขอทานพิการ
6. ภาพบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความเมตตา กรุณา จำนวน 4 ภาพ ได้แก่
 - ♥ ภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระราชทานสิ่งของให้แก่ชาวเขา
 - ♥ ภาพพระกำลังดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์
 - ♥ ภาพครูน้อย (ครูข้างถนน)
 - ♥ ภาพหมอ-พยาบาลดูแลคนป่วยอย่างไม่รังเกียจ
7. ใบงานกิจกรรมที่ 2
8. ใบงานกิจกรรมที่ 3
9. ใบผลงานกิจกรรมที่ 3
10. ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ 1 , 2 และ ในใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3
3. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติและการรายงานหน้าชั้นของนักเรียน
4. สังเกตจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุกร
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพที่ครูกำหนดให้ และให้สมมติตนเองเป็นบุคคลในภาพ นักเรียนจะกระทำ
 เช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด พร้อมทั้งบอกผลดีหรือผลร้ายที่จะได้รับจากการกระทำนั้น

หากนักเรียนเป็นบุคคลในภาพจะกระทำเช่นนั้นหรือไม่.....

เหตุผลเพราะ.....

ผลดีที่จะได้รับ

1.....

2.....

3.....

4.....

ผลร้ายที่จะได้รับ

1.....

2.....

3.....

4.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 2

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุกร
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่เลือกได้ และบอกผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว พร้อมทั้งระบุชื่อบุคคลที่นักเรียนเห็นว่ามีความดีด้านความเมตตา กรุณา มา 1 ชื่อ และบอกถึงพฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีควมเมตตา กรุณา ภาพบุคคลที่ได้รับคือ.....

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลในภาพ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ผลดีที่จะได้รับ

1.
2.
3.

บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา.....

พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีควมเมตตา กรุณา.....

.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ พร้อมทั้งคิดบทบาทการแสดงในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับการกระทำนั้นประกอบ โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที แล้วออกไปแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที

สถานการณ์

ในฤดูฝนปีนี้ ทางภาคใต้ของไทย ประสบอุทกภัยร้ายแรงจากพายุไต้ฝุ่น บ้านเรือนของประชาชนจมอยู่ใต้น้ำ ประชาชนส่วนใหญ่ไร้ที่อยู่อาศัย และขาดแคลนอาหารและเครื่องนุ่งห่มทางโรงเรียนของนุกุล ได้ประกาศขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ช่วยกันบริจาคเงิน และเครื่องนุ่งห่ม เพื่อช่วยเหลือประชาชนชาวใต้ที่ประสบความเดือดร้อนให้พ้นจากทุกข์ภัย หากนักเรียนเป็นนุกุลจะทำเช่นไร เพราะเหตุใด

ใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
ประธาน เลขานุการ
สมาชิก1..... 2.....
3..... 4.....
5..... 6.....
7..... 8.....
9..... 10.....

การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

.....
.....
.....
.....
.....

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

.....
.....
.....
.....

บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ผลดีที่จะได้รับ (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....

ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ชื่อสกุล ชื่อกลุ่ม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง	คุณธรรมที่เด่นชัด	ผลดีที่จะได้รับ

นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดใช้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสมที่สุด

.....

เพราะ

.....

.....

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง ข้อคิดเรื่องการบวช

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

บทความเรื่องข้อคิดเรื่องการบวชเป็นบทความที่ให้ความรู้ด้านการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ที่บวชตามพระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง และแสดงให้เห็นคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ของผู้ที่บวชและฆราวาส อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำความเป็นระเบียบเรียบร้อย มาสู่สังคมและนำความสงบสุขมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นแบบอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
3. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นผู้มีระเบียบวินัย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องข้อคิดเรื่องการบวชได้
2. นักเรียนสามารถบอกข้อดีของการบวชได้
3. นักเรียนสามารถบอกสิ่งที่ต้องเตรียมก่อนบวชได้
4. นักเรียนสามารถบอกวิธีปฏิบัติตัวของฆราวาสชายและหญิง ที่เข้าร่วมอนุโมทนาในพิธีบวชนาคนโบสถ์ได้

พิธีบวชนาคนโบสถ์ได้

5. นักเรียนสามารถบอกวิธีปฏิบัติตัวของพระภิกษุสงฆ์หลังจากอุปสมบทได้
6. นักเรียนสามารถบอกข้อคิดหรือคุณธรรมได้จากเรื่องข้อคิดเรื่องการบวชได้
7. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูได้
8. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูกับคุณธรรมในเรื่องข้อคิดเรื่องการบวชได้

9. นักเรียนสามารถบอกการกระทำของบุคคลในภาพที่แสดงว่าเป็นผู้มีระเบียบวินัย
10. นักเรียนสามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัยได้

เนื้อหา

พอเวลาใกล้เข้าพรรษาตามวัดต่างๆ ก็จะมีพิธีบวชขนาดกันอย่างคึกคัก คนโบราณนิยมให้ลูกหลานที่เข้าวัยหนุ่มที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์แล้ว ได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้อยู่ในกรอบประเพณี มีวินัย และเรียนรู้ธรรมะเพื่อช่วยกล่อมเกลาคิดใจ ผู้ที่จะบวชต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของการเป็นนักบวชอย่างลึกซึ้ง ในสมัยโบราณมีการทำขวัญนาคเพื่อเตือนสติ แต่ปัจจุบันการทำขวัญนาคเป็นการเลี้ยงฉลองอย่างใหญ่โตซึ่งเป็นการไร้สาระ การดื่มน้ำเมาก่อนบวชคือการประมาทไม่สำรวม ถ้าไม่สามารถกล่าวคำขออุปสมบทได้ก็ถือว่าเป็นการขาดความเคารพต่อการบวชในพระพุทธศาสนา

ดังนั้น ผู้ที่จะบวชควรได้ศึกษาให้เข้าใจแก่นของการบวชเสียก่อน เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องทันทีที่ผ่านพิธีอุปสมบท สำหรับผู้ที่อยู่แวดล้อมผู้บวชก็ควรสนใจและทำความเข้าใจแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบวชด้วย ถึงเราไม่ได้บวชกายแต่เราก็อาจบวชใจได้ ด้วยการทำตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อความสงบสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง

บทความเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ด้านการประพฤติปฏิบัติตนของผู้บวชตามพระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง และแสดงให้เห็นคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของผู้ที่บวชและฆราวาสทั่วไปที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตซึ่งจะนำความเป็นระเบียบเรียบร้อยมาสู่สังคมและนำความสงบสุขมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา

1.1 ครูถามนักเรียนว่าใครเคยไปร่วมงานบวชมาบ้าง นักเรียนคิดว่าก่อนบวช ผู้ที่ต้องการบวชจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง

1.2 ครูให้นักเรียนอ่านบทความเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 โดยให้เวลาอ่าน 5 นาที

1.3 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ได้แก่

- ผู้ที่จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้ จะต้องมียายุเท่าไร
- เมื่อนาคกำลังทำพิธีอยู่ในโบสถ์นั้น ผู้เฒ่าผู้แก่และคนหนุ่มสาวควรอยู่ที่ใด
- คนโบราณหาวิธีชะลอจังหวะชีวิตในวัยหนุ่มด้วยวิธีใด
- ผู้บวชอ้างว่าท่องคำขออนุญาตบวชเป็นภาษาบาลีไม่คล่องนั้น แสดงว่าผู้บวชขาด

อะไร

- ประเพณีทำขวัญมีไว้เพื่อเหตุใด
- ขมราวาสในคราวของการแต่งเหลืงคือใคร

1.4 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 – 4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน และให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตน พร้อมทั้งกำหนดตัวประธานและเลขานุการ

1.5 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกใบงานกิจกรรมที่ 1 โดย

- กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาข้อดีของการบวช
- กลุ่มที่ 2 ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาสิ่งที่จะต้องเตรียมก่อนบวช
- กลุ่มที่ 3 ให้นักเรียนระดมความคิดบอกวิธีปฏิบัติตัวของขมราวาสชายและหญิงที่

เข้าร่วมอนุโมทนาในพิธีบวชของนาคในโบสถ์

กลุ่มที่ 4 ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดบอกวิธีปฏิบัติตัวของพระภิกษุสงฆ์หลังจากอุปสมบทแล้ว

ในตอนท้ายให้นักเรียนทุกกลุ่มบอกข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช โดยให้เวลาในการทำกิจกรรม 15 นาที แล้วให้ส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

1.6 ครูพูดสรุปข้อคิดและคุณธรรมที่เด่นชัดที่ได้จากข้อคิดเรื่องการบวช อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการนำไปประพฤติปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแบบ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกรูปภาพบุคคลที่ครูกำหนดให้กลุ่มละ 1 ภาพ จากภาพทหารเข้าแถวในพิธีสวนสนาม ภาพนักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร ภาพนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ และภาพตำรวจเข้าแถว

ขั้นที่ 3 ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ

ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด ค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือก พร้อมทั้งให้เปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลในภาพ กับคุณธรรมข้อที่ได้ในเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช และยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมข้อนั้น ๆ ประกอบ แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างศรัทธาให้บุคคลเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่ดี

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลในภาพที่เลือกได้ และซักถามนักเรียนว่าควรเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในภาพดังกล่าวหรือไม่เพราะเหตุใด

4.2 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลในภาพและพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่น่าจะนำไปเป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 5 เลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้ต้องตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ ในใบผลงานกิจกรรมที่ 3 โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที หลังจากนั้นครูแจกใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติให้แก่นักเรียนทุกคน

5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ และให้เหตุผลในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยให้เวลากลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนนำมาเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรม อันเป็นการแก้ปัญหาและบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ ประกอบ

(ในระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ เขียนคุณธรรมที่เด่นชัดของตัวละครที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติลงในใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ)

ขั้นที่ 6 ให้ทราบผลที่ได้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

6.1 หลังจากทีนักเรียนทุกกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาบอกคุณธรรมที่เด่นชัดที่แต่ละกลุ่มได้แสดง และบอกถึงผลดีที่จะได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

6.2 ครูพูดสรุปผลดีที่จะได้รับจากการกระทำดีตามแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม และกล่าวถึงผลร้ายที่จะได้รับหากงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ดี

ขั้นที่ 7 ให้การเสริมแรง

7.1 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำใบงานกิจกรรมทั้งหมดมาส่ง

7.2 ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่ดีของนักเรียนทุกกลุ่ม

สื่อที่ใช้สอน

1. ใบงานกิจกรรมที่ 1
2. ภาพบุคคลที่มีคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย จำนวน 4 ภาพ ได้แก่
 - ♥ ภาพทหารเดินสวนสนาม
 - ♥ ภาพนักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร
 - ♥ ภาพนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ
 - ♥ ภาพตำรวจเข้าแถว
3. ใบงานกิจกรรมที่ 2
4. ใบงานกิจกรรมที่ 3
5. ใบผลงานกิจกรรมที่ 3
6. ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ 1 , 2 และในใบผลงานกิจกรรมที่ 3
3. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติและการรายงานหน้าชั้นของนักเรียน
4. สังเกตจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ปรระธาน เลขานุกรการ
 สมาชิก1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาข้อดีของการบวช พร้อมทั้งบอกข้อคิดหรือคุณธรรม
 ที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

ข้อดีของการบวช

1.....
 2.....
 3.....
 4.....
 5.....

ข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

1.....
 2.....
 3.....
 4.....
 5.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาสิ่งที่จะต้องเตรียมก่อนบวช พร้อมทั้งบอกข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนบวช (สิ่งของ)

สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนบวช (กายและใจ)

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

ข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดบอกวิธีปฏิบัติตัวของฆราวาสชายและหญิงที่เข้าร่วม
 อนุโมทนา ในพิธีบวชนาคในโบสถ์ พร้อมทั้งบอกข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่อง
 การบวช

วิธีปฏิบัติตัวของฆราวาสชาย

1.....
 2.....
 3.....

วิธีปฏิบัติตัวของฆราวาสหญิง

1.....
 2.....
 3.....

ข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

1.....
 2.....
 3.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุกร
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดบอกวิธีปฏิบัติตัวของพระภิกษุสงฆ์หลังจากอุปสมบทแล้ว
 พร้อมทั้งบอกข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

วิธีปฏิบัติตัวของพระภิกษุสงฆ์หลังจากอุปสมบทแล้ว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ข้อคิดหรือคุณธรรมที่พบจากการอ่านเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 2

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ปรธาน เลขานุกร
 สมาชิก1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่นักเรียนเลือกได้ และเปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลในภาพกับคุณธรรมในเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำของบุคคลในภาพที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

ภาพบุคคลที่ได้รับคือ.....

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลในภาพ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

คุณธรรมของบุคคลในภาพข้อใดที่ตรงกับคุณธรรมในเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

การกระทำของบุคคลในภาพที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมที่ตรงกับคุณธรรมในเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช

ใบงาน กิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ พร้อมทั้งคิดบทบาทการแสดงในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้นประกอบ โดยให้เวลาทำกิจกรรม 15 นาที แล้วออกไปแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที

สถานการณ์

มาลินกำลังอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ที่มุมหนึ่งของห้องสมุด ซึ่งอยู่ห่างจากโต๊ะของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มาลินมองเห็นเพื่อนคนหนึ่งกำลังฉีกรูปภาพจากหนังสือของห้องสมุด มาลินก็อยากได้ภาพในหนังสือที่กำลังอ่านอยู่ เพื่อนำไปทำรายงานส่งครูในอาทิตย์หน้า ถ้านักเรียนเป็นมาลิน จะทำเช่นไร เพราะเหตุใด

ใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....

การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

.....

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

.....

บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ผลดีที่จะได้รับ (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....

ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ชื่อสกุล ชื่อกลุ่ม.....

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง	คุณธรรมที่เด่นชัด	ผลดีที่จะได้รับ

นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดใช้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสมที่สุด

.....

เพราะ

.....

.....

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง มหาากบิลวานร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

นิทานชาดกเรื่องมหาากบิลวานรเป็นนิทานชาดกที่แสดงให้เห็นคุณธรรมของผู้หน้าที่ดี ซึ่งประกอบด้วยคุณความดีและความเสียสละเพื่อส่วนรวม อันจะเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้นำไปประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติและหมู่คณะ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องมหาากบิลวานร
2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักลักษณะคุณธรรมของผู้หน้าที่ดี
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นแบบอย่างบุคคลที่มีคุณธรรมของความเป็นผู้นำ
4. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นผู้มีคุณธรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมหาากบิลวานรได้
2. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของผู้หน้าที่ดีและบริวารที่ดีได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีคุณธรรมของผู้หน้าที่ดีและบริวารที่ดีได้
4. นักเรียนสามารถบอกคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูได้
5. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลในภาพที่ครูนำมาให้ดูกับคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ในนิทานชาดกเรื่องมหาากบิลวานรได้
6. นักเรียนสามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลซึ่งเป็นผู้หน้าที่ดีมีคุณธรรมได้
7. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงคุณธรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำหรือบุคคลที่นักเรียนชื่นชอบกับคุณธรรมที่มีในตัวของตัวเองได้

เนื้อหา

เมื่อพระเจ้าพาราณสีครองราชสมบัติในเมืองพาราณสี ครั้นนั้นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพญาวานร อาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ มีมะม่วงต้นหนึ่งอยู่ริมฝั่งน้ำ แม่กิ่งก้านงดงาม มีผลโตเท่าหม้อ มีกิ่งที่ทอดไปทั้งทางน้ำและทางบก พระโพธิสัตว์รู้การณล่วงหน้าว่าภัยจะเกิดแก่ฝูงวานรเนื่องมาจากผลมะม่วง จึงสั่งให้บริวารวานรเก็บมะม่วงกิ่งที่ทอดไปทางน้ำกินเสียก่อน แต่เผอิญมีมะม่วงหลงอยู่ในรังมดแดง 1 ผล เหล่าวานรมองไม่เห็น และต่อมาก็ตกลอยน้ำไปติดตาข่ายกันเขตสงวนน้ำของพระเจ้าพาราณสี พนักงานจึงเก็บผลไม้นั้นไปถวายพระเจ้าพาราณสี ครั้นพระองค์เสวยก็ทรงพอพระทัยมาก จึงทรงถามทางไปยังต้นมะม่วง พราณป่าได้กราบทูลให้ทรงทราบ แล้วพระองค์ก็ทรงนำข้าราชการบริวารไปยังต้นมะม่วงนั้น และเมื่อเห็นก็ทรงตั้งพลับพลาอยู่ใต้ต้นมะม่วงนั้น เพื่อเก็บมะม่วงเสวยทุกวัน ตกกลางคืนพระโพธิสัตว์ได้นำบริวารวานรออกเก็บมะม่วงกินตามปกติ พระเจ้าพาราณสีทรงเห็นจึงสั่งให้ทหารล้อมยิง เหล่าวานรก็หนีไปพึ่งพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็ช่วยวานรเหล่านั้นโดยเอาเถาว์วัลย์ผูกติดกับเอว แล้วกระโดดไปยังต้นไม้อีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำผูกเถาว์วัลย์กับกิ่งไม้ แล้วกระโดดกลับมา แต่ไม่ถึงได้แต่เหนี่ยวกิ่งมะม่วงไว้เหยียดกายทอดให้ตรงต่อกับเถาว์วัลย์แล้วบอกให้บริวารไต่ไปบนหลังของตนและเถาว์วัลย์จนพ้นภัยได้หมด แต่มีวานรตัวหนึ่งซึ่งภายหลังกลับชาติมาเกิดเป็นพระเทวทัต ต้องการจะแกล้งพระโพธิสัตว์ จึงขึ้นไปบนกิ่งมะม่วงที่สูงสุด แล้วกระโดดลงมาบนหลังของพระโพธิสัตว์ ทำให้พระโพธิสัตว์ได้รับความบอบช้ำจนถึงกับดวงหทัยแตก

พระเจ้าพาราณสีทรงพอพระทัยในความฉลาดของพระโพธิสัตว์ จึงมีรับสั่งให้ทหารนำแคร่ขึ้นไปรับพระโพธิสัตว์ลงมารักษา และตรัสสรรเสริญปัญญาและความสามารถของพระโพธิสัตว์ ก่อนตายพระโพธิสัตว์ได้สั่งสอนให้พระเจ้าพาราณสีประพาศพระองค์ให้สมควรกับการเป็นหัวหน้า พอสั่งสอนเสร็จก็สิ้นชีวิต

นิทานชาดกเรื่องมหากบิลวานร ผู้อ่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และคุณธรรมของผู้นำที่ดี อันประกอบด้วยความเฉลียวฉลาดและความเสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ประพฤติปฏิบัติและหมู่คณะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา

1.1 ครูนำภาพการ์ตูนมูฮอลานมาให้นักเรียนดู 1 ภาพและถามนักเรียนว่ารู้จักตัวละครนี้หรือไม่ ถ้ารู้จักเขาเป็นใคร มีบทบาทอย่างไร หากไม่รู้จักครูจะเป็นผู้กล่าวถึงบทบาทของมูฮอลาน

1.2 ครูถามนักเรียนถึงคุณธรรมของมูฮอลาน

1.3 ครูพูดสรุปคุณธรรมของมูฮอลาน และพฤติกรรมที่น่าจะนำไปเป็นแบบอย่าง

1.4 ครูให้นักเรียนอ่านนิทานชาดก เรื่องมหากบิลวานรในหนังสือแบบเรียน

ภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 โดยใช้เวลา 5 นาที

1.5 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ดังนี้

- พญาวานรมีชื่อว่าอะไร และอาศัยอยู่ที่ใด
- พญาวานรมีกำลังมากน้อยเพียงใด ข้อความใดที่ทำให้นักเรียนทราบ
- จากนิทานชาดกเรื่องมหากบิลวานร ป่าหิมพานต์มีต้นไม้ชนิดใดขึ้นอยู่

ต้นไม้ชนิดใดมีลักษณะอย่างไร และเกี่ยวข้องกับเรื่องอย่างไร

- พญาวานรช่วยฝูงลิงไว้ได้อย่างไร

1.6 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 – 4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน และให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตน พร้อมทั้งกำหนดตัวประธานและเลขานุการ

1.7 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกใบงานกิจกรรมที่ 1 ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ค้นหาคุณธรรมของบุคคลในนิทานชาดก เรื่อง มหากบิลวานร ที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ 1 หาคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ (มหากบิลวานร) กลุ่มที่ 2 หาคุณธรรมของพระเจ้าพาราณสี กลุ่มที่ 3 หาคุณธรรมของพราณป่า และกลุ่มที่ 4 หาคุณธรรมของเหล่าวานรบริวาร แล้วเขียนลงในใบงาน และส่งตัวแทนออกมาพูดถึงคุณธรรมของบุคคลที่กลุ่มตนเองเลือกได้ พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

1.8 ครูพูดสรุปคุณธรรมของผู้นำและบริวารที่ดีซึ่งจะนำความสำเร็จมาสู่หมู่คณะ

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแบบ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกรูปภาพบุคคลที่ครูกำหนดให้กลุ่มละ 1 ภาพ จากภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ภาพหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ภาพนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน และ ภาพหัวหน้าห้อง

ขั้นที่ 3 ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ

ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด ค้นหาคุณธรรมของบุคคลในภาพที่เลือกได้ พร้อมทั้งให้เปรียบเทียบคุณธรรมของบุคคลในภาพกับคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ (มหากบิลวานร) บันทึกลงในใบงาน แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างศรัทธาให้บุคคลเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่ดี

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลในภาพที่เลือกได้ และซักถามนักเรียนว่าควรเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในภาพดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.2 ครูพูดสรุปคุณธรรมของบุคคลในภาพและพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่น่าจะนำไปเป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 5 เลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้ต้องตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและทำกิจกรรมอื่นๆ ตามที่ครูกำหนดให้ในใบผลงานกิจกรรมที่ 3 โดยให้เวลาทำกิจกรรม 10 นาที หลังจากนั้นครูแจกใบประเมินการแสดงผลบทธาสมมติให้แก่ นักเรียนทุกคน

5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงผลบทธาสมมตินั้นๆ ตามสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้และให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ โดยให้เวลากลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนนำมาเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ ประกอบ

(ในระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลบทธาสมมติ ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ เขียนคุณธรรมที่เด่นชัดของตัวละครที่นักเรียนแสดงผลบทธาสมมติลงในใบประเมินการแสดงผลบทธาสมมติ พร้อมทั้งบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ)

ขั้นที่ 6 ให้ทราบผลที่ได้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

6.1 หลังจากให้นักเรียนทุกกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาบอกคุณธรรมที่เด่นชัดที่แต่ละกลุ่มได้แสดง และบอกถึงผลดีที่จะได้รับการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

6.2 ครูพูดสรุปผลดีที่จะได้รับการกระทำดีตามแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม และกล่าวถึงผลร้ายที่จะได้รับ หากงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ดี

ขั้นที่ 7 ให้การเสริมแรง

7.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกบัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม กลุ่มละ 1 ชนิด ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ส้ม

กลุ่มที่ 2 มังคุด

กลุ่มที่ 3 มะม่วง

กลุ่มที่ 4 แอปเปิ้ล

พร้อมทั้งแจกภาพต้นไม้คุณธรรมกลุ่มละ 1 ต้น

7.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนชื่อวีรบุรุษหรือวีรสตรีในดวงใจ คนละ 1 ชื่อ และบอกคุณธรรมของบุคคลนั้น พร้อมทั้งเขียนคุณธรรมประจำใจของนักเรียนและบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมนั้น ๆ ลงในบัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม โดยดูหัวข้อที่ต้องเขียนจากแผนภูมิที่ครูติดไว้บนกระดานดำ

7.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคน นำบัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม ไปติดลงบนภาพต้นไม้คุณธรรมของกลุ่มตน พร้อมทั้งเขียนชื่อกลุ่มและสมาชิกในกลุ่ม

7.4 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำไปงานกิจกรรมทั้งหมด พร้อมทั้งภาพต้นไม้คุณธรรมมาส่ง

7.5 ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่ดีของนักเรียนทุกกลุ่ม

7.6 ครูให้นักเรียนนำต้นไม้คุณธรรมไปจัดป้ายนิเทศเพื่อเป็นการแสดงผลงานและสร้างความภาคภูมิใจให้แก่นักเรียน

สื่อที่ใช้สอน

1. ภาพการ์ตูนมูฮอลาน
2. ใบงานกิจกรรมที่ 1
3. ภาพบุคคลที่เป็นผู้นำ 4 ภาพ ได้แก่
 - ♥ ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
 - ♥ ภาพหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน
 - ♥ ภาพนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน
 - ♥ ภาพหัวหน้าห้อง
4. ใบงานกิจกรรมที่ 2
5. ใบงานกิจกรรมที่ 3
6. ใบผลงานกิจกรรมที่ 3
7. ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ
8. บัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม ทั้ง 4 ชนิด
9. ภาพต้นไม้คุณธรรม
10. แผนภูมิหัวข้อที่นักเรียนต้องเขียนลงในบัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม
 - วีรบุรุษ / วีรสตรีในดวงใจ
 - คุณธรรมที่เด่นชัด
 - คุณธรรมประจำใจของนักเรียน
 - การกระทำของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมนั้น ๆ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ 1 , 2 และในใบผลงานกิจกรรมที่ 3
3. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติและการรายงานหน้าชั้นของนักเรียน
4. สังเกตจากการเขียนบัตรรูปผลไม้แห่งความดีงาม
5. สังเกตจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ (มหากบิลวานร) ในนิทานชาดกเรื่องมหากบิลวานร พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของพระเจ้าพาราดี้ ในนิทานชาดกเรื่อง
 มหากบิลวานร พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
ประธาน เลขานุการ

สมาชิก1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของพรานป่า ในนิทานชาดกเรื่อง
มหากบิลวานร พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ประธาน เลขานุการ

สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของเหล่าวานรบริวาร ในนิทานชาดกเรื่อง
 มหาภิลวานร พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 2

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ปรธาน เลขานุกร
 สมาชิก 1..... 2.....
 3..... 4.....
 5..... 6.....
 7..... 8.....
 9..... 10.....

คำสั่ง ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดค้นหาคุณธรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำในภาพที่เลือกได้ และเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้นำในภาพกับคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ (มหากบิลวานร) พร้อมทั้งยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นคุณธรรมนั้น ๆ ประกอบ

ภาพบุคคลที่เป็นผู้นำคือ.....

คุณธรรมของผู้นำในภาพ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....

คุณธรรมของผู้นำในภาพข้อที่ตรงกับคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ (มหากบิลวานร)

.....

ใบงาน กิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้ พร้อมทั้งคิดบทบาทการแสดงในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้และบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกชื่อบุคคลที่นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นการแก้ปัญหา และบอกผลดีที่จะได้รับจากการกระทำนั้นประกอบ โดยให้เวลาทำกิจกรรม 10 นาที แล้วออกไปแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที

สถานการณ์

เมืองกนกนครเกิดอุทกภัยอย่างรุนแรง เนื่องจากพายุได้พัด น้ำท่วมใหญ่และเกิดโรคระบาด ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ถนนถูกตัดขาด การสื่อสารโทรคมนาคมก็ไม่สามารถใช้ได้ มีผู้คนจำนวนมากพยายามหาทางติดต่อขอความช่วยเหลือจากทางการ แต่ก็ไม่มีแว้วว่าจะได้รับความช่วยเหลือ หากนักเรียนเป็นเจ้าของเมืองเมืองนี้ จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบผลงาน
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก คน
 ปรระธาน เลขานุการ

สมาชิก 1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....

การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

.....

.....

.....

.....

.....

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง

คุณธรรมที่เด่นชัดของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ผลดีที่จะได้รับ (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

ใบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ชื่อสกุล ชื่อกลุ่ม.....

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	บุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง	คุณธรรมที่เด่นชัด	ผลดีที่จะได้รับ

นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดใช้เหตุผลในการตัดสินใจแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสมที่สุด

.....

เพราะ

.....

.....

แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

คำชี้แจง

1. แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชุดนี้ ประกอบด้วยคำถามที่กำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับเรื่อง ความวิริยะอุตสาหะ ความสามัคคี ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละ คุณลักษณะละ 6 ข้อ รวม 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที จงทำให้ครบทุกข้อ
2. คำถามแต่ละข้อเป็นพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามและสมมติตนเองเป็นบุคคลในเรื่องนั้น นักเรียนจะตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามข้อใด เพราะเหตุใด ให้เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรข้อนั้น ๆ เพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น
3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบให้ตรงตามความเป็นจริง คำตอบของนักเรียนจะไม่นำมาตัดสินว่า ข้อใดถูกข้อใดผิด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปจัดการศึกษาของชาติต่อไป
4. ถ้านักเรียนไม่เข้าใจข้อความใด โปรดยกมือถาม เมื่อเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ

1. ทางโรงเรียน ได้ขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนให้มาช่วยกันทำความสะอาดโรงเรียนในวันหยุด ขณะที่ครูผู้ดูแลไม่อยู่ เพื่อนของเอกชัยกลุ่มหนึ่ง หนีไปเล่นฟุตบอลอย่างสนุกสนาน และชวนเอกชัยไปเล่นด้วยเอกชัย ก็อยากเล่นฟุตบอล ถ้านักเรียนเป็น เอกชัย จะไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไป เพราะเพื่อนคนอื่น ๆ เล่นได้ เราก็ก่อนได้เช่นกัน
- ข. ไม่ไป เพราะถ้าครูกลับมาเห็นจะถูกทำโทษ
- ค. ไม่ไป เพราะยังช่วยเพื่อนคนอื่น ๆ ทำความสะอาดไม่เสร็จเรียบร้อย
- ง. ไม่ไป เพราะการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่เป็นสิ่งที่น่าละอาย

2. ประชาและเพื่อน ๆ ไปเที่ยวสวนสัตว์ พบเด็กเล็ก ๆ กำลังจะเอาก้อนหินขว้างเข้าไปในกรงลิง แต่ประชาได้ห้ามเอาไว้ ถ้านักเรียนเป็น ประชา เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- ก. อยากให้เพื่อน ๆ และคนทั่วไปชื่นชมในการกระทำของตน
- ข. การรังแกสัตว์เป็นสิ่งที่น่าละอายและเป็นบาป
- ค. ไม่ควรรังแกสัตว์ เพราะผิดศีลธรรม
- ง. อยากให้เพื่อนและคนอื่น ๆ นำไปเป็นแบบอย่าง

3. ในการแข่งขันป้องกันขิงชนะเลิศระหว่างโรงเรียน ทางโรงเรียนได้ขอร้องให้นักเรียนทุกคนไปช่วยเป็นกำลังใจให้แก่นักกีฬา วิชูด้าไม่ชอบกีฬาประเภทนี้ ถ้านักเรียนเป็นวิชูด้า จะไปเชียร์หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไป เพราะ ต้องการมีส่วนร่วมกับหมู่คณะ
- ข. ไม่ไป เพราะเป็นกีฬาที่เราไม่ชอบ
- ค. ไป เพราะกลัวเพื่อน ๆ ฟ้องครู
- ง. ไป เพราะโรงเรียนเป็นของเรา เราควรไปเชียร์เพื่อเป็นกำลังใจให้นักกีฬา

4. ชั่วโมงภาษาไทย อาจารย์ยังไม่เข้าห้องเรียน นักเรียนในห้องพูดคุยกันเสียงดัง อนุชิต จึงไปเชิญอาจารย์มาสอนถ้านักเรียนเป็น อนุชิต เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- เกรงใจเพื่อนข้างห้องที่กำลังเรียนอยู่
 - อยากให้เพื่อน ๆ ที่คุยกันถูกอาจารย์ตำหนิเสียบ้าง
 - คิดว่าควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากกว่าการคุยกัน
 - คิดว่าอาจารย์คงลืม และรำคาญที่เพื่อน ๆ คุยกันเสียงดัง

5. ในเวลาพักวิชีวิต จตุพล และสุกิต นำลูกบอลพลาสติกมาเตะเล่นกันในห้องเรียน ทำให้โต๊ะเรียนไม่เป็นระเบียบ เศษกระดาษหล่นลงมาเกลื่อนห้อง เมื่อเข้าเรียนครูถามว่าใครทำ สุชาดา ซึ่งเห็นเหตุการณ์โดยตลอดจึงบอกความจริงกับครู ถ้านักเรียนเป็นสุชาดา เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- ต้องการให้อาจารย์นิทรม ที่กล้าพูดความจริง
 - อยากให้เพื่อนทุกคนมีระเบียบวินัย ซึ่งจะทำให้สังคมมีแต่ความสงบสุข
 - อยากให้เพื่อน ๆ รักษาระเบียบของห้อง แต่เคยเตือนแล้วเพื่อนไม่เชื่อฟัง
 - เป็นโอกาสที่จะได้แกล้งทั้งสามคนนั้น เพราะเล่นลูกบอลมาโดนบ่อย ๆ

6. รัชนก ลืมเอาปากกามาในวันสอบกลางภาค พอดีสโรชามีปากกา 2 ด้ามหากนักเรียนเป็นสโรชา จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ให้รัชนกยืมปากกา เพราะกลัวเพื่อนจะไม่ได้สอบ
 - เฉย ๆ รอจนกว่ารัชนกจะเอ่ยปากขอยืม เพราะไม่อยากเสียเวลา
 - รีบให้รัชนกยืมปากกา เพราะเพื่อนที่ดีควรแบ่งปันสิ่งของซึ่งกันและกัน
 - เฉย ๆ ทำเป็นมองไม่เห็น เพราะกลัวครูมองว่าทุจริตในการสอบ

7. นิดน้อย ช่วยแม่ขายของที่ตลาดนัดจนดึกทุกคืนทำให้เหน็ดเหนื่อย และมักจะนั่งหลับในห้องเรียนเป็นประจำ จนเพื่อนๆ ต่างพากันหัวเราะเยาะและตั้งสมญานามว่า “ เจ้าหญิงนิทรา ” ถ้านักเรียนเป็นนิดน้อย จะช่วยแม่ขายของต่อไปหรือไม่
- ไม่ช่วย เพราะ กลัวจะหลับในห้องเรียน จนเรียนไม่ทันเพื่อน
 - ไม่ช่วย เพราะอายุเพื่อนที่ต้องนั่งหลับทุกวัน
 - ช่วย เพราะลูกควรช่วยแบ่งเบาภาระการงานของแม่
 - ช่วย เพราะจะทำให้แม่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

8. ขณะที่นางนุชกำลังเข้าแถวชื้อยาที่โรงพยาบาล นางนุชได้เรียกสิริมาให้มาแทรกแถวอยู่ใกล้ นางนุช เพื่อจะได้ชื้อยาให้เสร็จพร้อมๆ กัน แต่สิริมาไม่แทรกแถวและเดินไปต่อท้ายแถว ถ้านักเรียนเป็นสิริมา เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- ไม่มีธุระรีบร้อน จึงต่อท้ายแถว
 - ต้องการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
 - คิดว่าการเข้าแถว เป็นการกระทำที่เป็นธรรม และก่อให้เกิดระเบียบวินัยในสังคม
 - กลัวถูกต่อว่า จากผู้ที่เข้าแถวอยู่ก่อนแล้ว

9. ขณะที่แม่ไปตลาดที่อู่กับไทด์ ได้ช่วยกันทำความสะอาดบ้านอย่างรีบเร่ง เพราะเกรงว่าจะไปโรงเรียนสาย แต่มิได้ขอร้องให้ ทอมน้องคนเล็กซึ่งกำลังอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่อย่างสนุกสนาน ช่วย ถ้านักเรียนเป็นทอม จะช่วยพี่ ๆ ทำความสะอาดบ้านหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่ช่วย เพราะกำลังอ่านการ์ตูนสนุกอยู่
 - ช่วย เพราะเป็นหน้าที่ของลูกทุกคนที่ต้องช่วยกัน
 - ช่วย เพราะกลัวพี่ ๆ จะนำไปฟ้องแม่และถูกตำหนิได้
 - ช่วย เพราะเป็นบ้านของเรา เราควรช่วยกันทำความสะอาดให้บ้านของเราสะอาดอยู่เสมอ

10. สุรัตน์กับเพื่อนร่วมทีม ชัยนัชช้อมมาสอบเกตบอลในตอนเย็นหลังเลิกเรียนทุกวัน เพื่อเตรียมตัวเข้าแข่งขัน กีฬานักเรียนประจำปี ถ้านักเรียนเป็น สุรัตน์ เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- เพราะอยากชนะโรงเรียนอื่น จะได้เป็นที่ชื่นชมของครูและเพื่อน ๆ
 - เพราะอยากชนะโรงเรียนอื่น จะได้นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน
 - เพราะอยากชนะโรงเรียนอื่นที่ตนเคยแพ้เมื่อปีที่แล้ว
 - เพราะการได้ฝึกซ้อมบ่อย ๆ ทำให้เกิดทักษะ เข้ากับเพื่อนได้ดีและอาจจะได้ชัยชนะ

11. วันเสาร์นี้ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารีคือการเชิญชวนนักเรียนให้ไปร่วมบริจาคเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม พร้อมทั้งช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านในชนบทแห่งหนึ่ง สมโชคซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของสมหวัง และมีนิสัยซื่อสัตย์ได้ชวนสมหวังไปด้วย สมหวังตกลงรับคำหากนักเรียนเป็นสมหวังเหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- เพราะจะได้มีโอกาสไปเที่ยวในชนบทบ้าง
 - เพราะจะได้มีส่วนร่วมพัฒนาชนบท
 - เพราะจะได้ทำงานที่ประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - เพราะจะได้ไปเป็นเพื่อนสมโชค

12. พิมพลอย นั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องสมุดประชาชน มีคนนั่งโต๊ะข้าง ๆ คู่กันเสียงดัง ถ้านักเรียนเป็น พิมพลอย จะทำอย่างไร
- เฉย ๆ เพราะไม่นานเขาคงหยุดไปเอง
 - เสียงไปนั่งที่อื่น เพื่อจะได้อ่านหนังสือได้สบายขึ้น
 - ขอร้องเขาอย่างสุภาพให้ค่อยเบา ๆ เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย
 - ขอร้องให้บรรณารักษ์เตือนให้ปฏิบัติตามระเบียบการใช้ห้องสมุด

13. ตุกติก ต้องซื้อจักรยาน อ้อแอ้ ไปโรงเรียนทุก ๆ วัน เพราะระยะทางไกล ตุกติกจึงไปหัดขี่จักรยานพร้อมกับปุมปิม จนปุมปิม สามารถขี่จักรยานได้ แต่ตุกติกก็ยังขี่ไม่ได้ และได้รับบาดเจ็บจากการขี่จักรยาน ถ้านักเรียนเป็น ตุกติกจะหัดขี่จักรยานต่อไปอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่หัดต่อ เพราะกลัวเจ็บ
 - หัดต่อ เพราะจะได้ขี่จักรยานไปโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรบกวนเพื่อน
 - หัดต่อ เพราะความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
 - หัดต่อ เพราะ เพื่อนยังขี่ได้ เราก็คงขี่ได้เช่นกัน

14. หนุทัยเรียนอ่อนวิชาคณิตศาสตร์ แต่เธอก็พยายามทำแบบฝึกหัดและหาหนังสืออ่านประกอบ พร้อมทั้งเรียนพิเศษในวันหยุดเพิ่มเติม ถ้านักเรียนเป็นหนุทัย เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- ไม่ต้องการให้พ่อแม่ต้องเป็นกังวลกับตนเองมากนัก
 - อยากได้ความรู้เพิ่มเติมจะได้เรียนทันเพื่อน
 - สิ่งใดบกพร่องต้องพยายามหาทางแก้ไข
 - ไม่ต้องการให้โรงเรียนเสียชื่อเสียงด้านการเรียน

15. นกเล็ก ยากจนไม่มีข้าวกลางวันมากินที่โรงเรียน หมู่อ้วนฐานะดี และมีอาหารกลางวันมากินมากกว่าเพื่อน ถ้านักเรียนเป็น หมู่อ้วน และทราบว่าเพื่อนไม่มีอาหารกิน จะทำอย่างไร
- รับแบ่งอาหารให้นกเล็กกินด้วยทันที เพราะสงสารกลัวเพื่อนเป็นโรคกระเพาะ
 - เฉย ๆ เพราะเพื่อนคนอื่น ๆ คงจะแบ่งให้นกเล็กกินด้วย
 - เรียกนกเล็กมากินข้าวด้วยกัน เพราะอยากเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อน ๆ ในความมีน้ำใจ
 - รับแบ่งอาหารให้นกเล็กกิน เพราะการแบ่งปันเป็นสิ่งดีที่ทุกคนควรกระทำ

16. ในวันออกพรรษา จตุพลและครอบครัวไปทำบุญที่วัด ขณะเดียวกันทางวัดได้ประกาศขอความร่วมมือจากชาวบ้านให้ช่วยกันบริจาคเงินเพื่อสร้างอุโบสถแห่งใหม่ขึ้น เนื่องจากหลังเดิมมีสภาพเก่าและชำรุดมากแล้ว หากนักเรียนเป็นจตุพลจะทำอย่างไร

- ก. บอกพ่อแม่ให้ร่วมบริจาคเงิน เพราะจะได้สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม
- ข. เฉย ๆ ทำเป็นไม่ได้ยิน เพราะชาวบ้านคนอื่น ๆ ที่มีฐานะดีกว่าตน มีจำนวนมาก และก็บริจาคเงินมากแล้ว
- ค. ให้นำเงินของตนเองที่มีอยู่ไปร่วมบริจาค เพราะจะได้บุญกุศล
- ง. บอกพ่อแม่ให้บริจาค เพราะชาวบ้านคนอื่น ๆ จะได้ไม่ต่อว่าครอบครัวของตน

17. ระหว่างชั่วโมงเรียน เมื่ออัญพรเห็นคุณครูเดินหอบสมุดเพื่อจะนำไปคืนให้แก่นักเรียน อัญพรจึงเข้าไปช่วยครูหอบสมุด ถ้านักเรียนเป็นอัญพร เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- ก. ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระของครู
- ข. อยากได้รับคำชมจากครู
- ค. การมีน้ำใจต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่พึงกระทำ
- ง. อยากเป็นศิษย์โปรดของครู

18. ขณะเล่นกีฬาในโรงเรียน รัตติยา หกล้มได้รับบาดเจ็บ นิภาพรรณ ผ่านมาเห็นเข้า ขณะที่กำลังจะเข้าเรียน หากนักเรียนเป็นนิภาพรรณ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รีบเข้าไปช่วยพาไปห้องพยาบาล เพราะสงสารไม่อยากเห็นเพื่อนเจ็บปวด
- ข. เฉย ๆ ทำเป็นมองไม่เห็น เพราะคงจะมีเพื่อนคนอื่นที่ยังไม่รีบเข้าเรียนมาช่วย
- ค. รีบเข้าไปช่วยเหลือพาไปทำแผล เพราะการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ
- ง. รีบเข้าไปช่วย เพราะอยากให้ครูและเพื่อน ๆ ชื่นชมในความมีน้ำใจของตนเอง

19. ในตอนเช้าก่อนเข้าโรงเรียน กรณีการไปโรงเรียนสาย และจะรีบข้ามถนนเพื่อให้ทันรถประจำทางที่จอดรับผู้โดยสารอยู่ แต่ขณะนั้นกรณีการเห็น คุณยายคนหนึ่ง หาบขนมเดินมาเพื่อจะข้ามถนน ถ้านักเรียนเป็นกรณีการ จะทำอย่างไร

- ก. รีบวิ่งข้ามถนนไปให้เร็วที่สุด เพราะกลัวจะไปโรงเรียนไม่ทันและถูกทำโทษ
- ข. เข้าไปหาคุณยายคนนั้นและพาข้ามถนนไปพร้อมกันเพราะกลัวคุณยายจะถูกรถชน
- ค. พาคุณยายข้ามถนนไปด้วยแม้ตนเองจะไม่ทันขึ้นรถประจำทางก็ตาม เพราะความเมตตาต่อคนชราเป็นคุณสมบัติของคนดี
- ง. พาคุณยายข้ามถนนไปด้วย เชื่อว่าคุณยายจะได้แบ่งขนมที่มีอยู่ให้เป็นการตอบแทนในความมีน้ำใจของตน

20. ที่ห้องประชุมภายในโรงอาหาร คณะครูกำลังประชุมชี้แจงนักเรียนเรื่องที่จะไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ ในวันหยุดภาคเรียน นักเรียนกลุ่มหนึ่ง กำลังคุยปรึกษากันเกี่ยวกับการเตรียมตัวเดินทาง และครูหลายท่านกำลังมองมาที่นักเรียนกลุ่มนี้ หากนักเรียนเป็นบุคคลหนึ่งที่นั่งอยู่ในกลุ่มนั้น จะปฏิบัติเช่นไร

- ก. นั่งฟังเฉย ๆ ไม่ส่งเสียงรบกวนที่ประชุม เพราะครูกำลังมองมาที่กลุ่มเดียวจะถูกตำหนิ
- ข. บอกให้เพื่อน ๆ หยุดคุย รอไว้ปรึกษากันหลังเลิกประชุม เพราะการประชุมเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย
- ค. ร่วมออกความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ เพื่อจะได้เตรียมตัวในการเดินทางให้พร้อม
- ง. เตือนเพื่อน ๆ ให้หยุดปรึกษากัน เพราะเป็นการเสียมารยาทในที่ประชุม

21. นุชนารถ มักจะนำปัญหาต่าง ๆ ที่สงสัยไปปรึกษาครูหรือรุ่นพี่อยู่บ่อยครั้ง และมักจะเข้าห้องสมุดเพื่อทบทวนบทเรียนและอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตนเองเพื่อจะได้เป็นคนเก่งจนถูกเพื่อน ๆ ล้อว่า “ หนอนหนังสือ ” ถ้านักเรียนเป็นนุชนารถจะโกรธเพื่อน ๆ ที่ล้อหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่โกรธ เพราะเห็นว่าคนเราต้องอดทนหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา
 - ไม่โกรธ เพราะการศึกษาหาความรู้ทำให้สบายตอนใกล้สอบ
 - โกรธ เพราะ เพื่อน ๆ ที่ล้อมักขอลอกการบ้านอยู่เสมอ
 - ไม่โกรธ เพราะการเข้าห้องสมุด ถือเป็น การปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

22. อนุสิทธิ์ เก่งวิชาคณิตศาสตร์ และมักจะสอบได้คะแนนเต็ม สุดเขต เพื่อนร่วมห้องอ่อนวิชาคณิตศาสตร์มาก และมักจะสอบไม่ผ่าน สุดเขตขอร้องให้อนุสิทธิ์ช่วยอธิบายวิธีทำใน ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ถ้านักเรียนเป็น อนุสิทธิ์ จะทำเช่นไร
- รับปากอธิบายให้เพื่อนทันที เพราะสงสารอยากให้เพื่อนได้คะแนนดีขึ้น
 - รับปากอธิบายให้ เพราะเป็นหน้าที่ของเพื่อนที่ดีที่ควรปฏิบัติต่อกัน
 - เฉย ๆ เพราะเพื่อนไม่ยอมตั้งใจเรียนเวลาครูสอน
 - อธิบายให้เพื่อน เพราะคิดว่าจะช่วยให้เราได้ฝึกฝนไปด้วย

23. ในฤดูหนาวนี้ อ้าเภอแม่แจ่มมีอากาศหนาวมาก เด็ก คนชราและชาวเขา ชาดเครื่องนุ่งห่มกันหนาวจำนวนมาก สุนันท์ทราบข่าวจากครูประจำชั้นว่าวันศุกร์ให้นักเรียนนำเสื้อผ้ามาบริจาค ถ้านักเรียนเป็นสุนันท์ จะทำอย่างไร

- ก. รีบกลับไปบอกกับทุกคนในบ้านให้นำเสื้อผ้ามาร่วมบริจาค เพราะไม่อยากเห็นคนไทยด้วยกันต้องทนอยู่กับความหนาวเย็น ถือเป็นการทำงานร่วมกัน
- ข. เฉย ๆ เพราะลำพังตนเองก็จะมีเสื้อผ้ากันหนาวสวมใส่
- ค. ขอร้องให้เพื่อน ๆ ทุกคนร่วมมือกันนำเสื้อผ้ามาบริจาค เพราะสงสารเด็กและคนชรา
- ง. คอยดูเพื่อน ๆ ก่อน ถ้าทุกคนนำเสื้อผ้ามาบริจาค ก็จะนำมาด้วย เพราะไม่ต้องการให้ครูและเพื่อน ๆ ตำหนิ

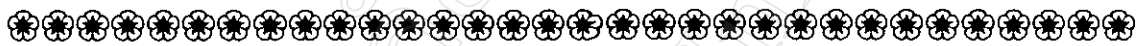
24. ในตอนกลางวัน เมื่อนาตยามีเวลางว่าง เธอมักจะช่วยแม่ขายอาหารที่โรงอาหารของโรงเรียน อยู่เสมอ หากนักเรียนเป็น นาตยา เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- ก. เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่
- ข. ต้องการได้รับคำชมว่าเป็นคนขยัน
- ค. การให้ความช่วยเหลือแก่บุพการี เป็นสิ่งที่ควรกระทำ
- ง. ต้องการได้ค่าขนมเพิ่ม

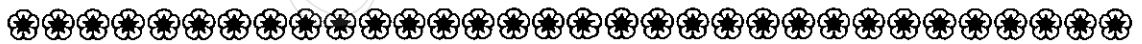
25. รัชดาภรณ์ และกรรมการนักเรียน ช่วยกันเสนอความคิดในการจัดงานโรงเรียนเสมอ หากนักเรียน เป็นรัชดาภรณ์ เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- ก. อยากให้งานโรงเรียนเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และประสบความสำเร็จ
- ข. การเสนอความคิดเห็นทำให้ได้มุมมองใหม่ ๆ กลับมา
- ค. อยากเป็นที่ชื่นชมของเพื่อน ๆ ในฐานะที่เราเป็นคนมีความคิดริเริ่ม
- ง. การทำงานร่วมกันสมาชิกในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้งานสำเร็จด้วยดี

26. รัตนาได้รับเลือกจากครูให้เป็นผู้นำสวดมนต์ในวันไหว้ครูประจำปีของโรงเรียน ซึ่งต้องใช้เวลาฝึกซ้อมหลายวัน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาร่วมในการทำกรบ้าน รัตนาจึงต้องนอนดึกทุกวันเพื่อทำการบ้าน และทบทวนตำราเรียน ถ้านักเรียนเป็นรัตนา เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- ไม่ต้องการให้เสียทั้งการเรียนและกิจกรรม
 - ต้องการเป็นที่ชื่นชมของเพื่อน ๆ และครูที่เก่งทั้งการเรียนและกิจกรรม
 - ต้องการทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง แม้นตนเองจะเหน็ดเหนื่อยก็ตาม
 - ต้องการให้กิจกรรมวันไหว้ครูดำเนินไปด้วยดี

27. นพดลและเพื่อน ๆ กำลังช่วยกันจัดป้ายนิเทศ วันเข้าพรรษาอยู่หน้าห้องเรียน ขณะที่กำลังติดภาพอยู่นั้น พงศธร ซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งได้พูดจากากกลางว่าจัดภาพไม่เอาไหน โดยที่ พงศธรก็ไม่ได้ช่วยอะไร ทำให้เพื่อนคนอื่นๆโกรธ ถ้านักเรียนเป็นนพดล จะจัดต่อไปหรือไม่เพราะเหตุใด
- จัดต่อ เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องทำให้เสร็จ
 - จัดต่อ เพราะกลัวถูกครูดำเนินที่ทำงานไม่แล้วเสร็จตามกำหนด
 - ไม่จัดต่อ เพราะโกรธพงศธรที่ไม่ทำแล้วยังมาพูดให้เจ็บใจ
 - จัดต่อ เพราะแม้เพื่อนจะพูดจากากกลางอย่างไร ก็ไม่สนใจและต้องจัดต่อให้เสร็จทันกำหนดเวลา

28. ศุภกฤษฎณ์ ได้รับคัดเลือกจากทางโรงเรียนให้เป็นตัวแทนของนักเรียนชั้นม. 2/2 ไปแข่งขันตอบปัญหาภาษาไทยระหว่างโรงเรียนร่วมกับ นิติพล นักเรียนชั้นม. 2/3 ซึ่งมีนิสัยเอาแต่ความคิดของตนเป็นใหญ่ ถ้านักเรียนเป็นศุภกฤษฎณ์ จะไปร่วมตอบปัญหาด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไป เพราะต้องทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - ไม่ไป เพราะไม่ชอบนิสัยของนิติพล
 - ไป เพราะกลัวครูตำหนิ
 - ไป เพราะถ้าตอบปัญหาได้ก็จะได้นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ถึงแม้จะไม่ชอบนิสัยของเพื่อนก็ต้องไป

29. อรรถนพเห็นนักเรียนชั้นม.1 ถือก้อนน้ำกระดาษออกจากโรงอาหารและเดินดุ่มมาจนถึงมุมตึกเรียน จึงโยนก้อนน้ำทิ้งไว้ตรงนั้น ถ้านักเรียนเป็นอรรถนพจะทำอย่างไร
- เตือนนักเรียนคนนั้นให้ทิ้งก้อนน้ำลงถังขยะ เพราะความสะอาดจะนำมาซึ่งสังคมที่เป็นสุข
 - เตือนนักเรียนคนนั้นให้ทิ้งก้อนน้ำลงถังขยะ เพื่อความสะอาดสวยงามของบริเวณโรงเรียน
 - เฉยๆ เพราะเด็กอื่น ๆ รวมทั้งตัวเราเอง บางครั้งก็ทำเช่นนั้นเหมือนกัน
 - หยิบทิ้งลงถังขยะ เพราะกลัวผู้เห็นเหตุการณ์จะตำหนิเราได้ว่าเห็นแล้วละเลย

30. นิพนธ์เล่นฟุตบอลอยู่ในสนามกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน บังเอิญมองเห็นอนุวัฒน์ซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่ตัวโตกว่ากำลังรังแกเด็กเล็ก ๆ อยู่ หากนักเรียนเป็นนิพนธ์จะทำอย่างไร
- ก. เล่นฟุตบอลกับเพื่อนต่อไป ไม่อยากเสียเวลาและกลัวถูกทำร้าย เพราะอนุวัฒน์ ตัวโตและแข็งแรงกว่า
 - ข. บอกเพื่อน ๆ ให้รีบไปช่วย เพราะถ้าไปกันหลาย ๆ คนจะสามารถช่วยให้เด็กคนนั้นรอดพ้นจากการถูกรังแกได้
 - ค. รีบวิ่งเข้าไปช่วย เพราะสงสารและทนเห็นคนรังแกเด็กที่ไม่มีทางสู้ไม่ได้
 - ง. รีบวิ่งเข้าไปช่วย เพราะถ้าเด็กคนนั้นปลอดภัย อาจจะได้รางวัลจากผู้ปกครองของเด็ก

เฉลยแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

ความวิริยะอุตสาหะ	ข้อที่	7, 13, 14, 21, 26, 27
ความสามัคคี	ข้อที่	1, 3, 9, 10, 25, 28
ความเมตตากรุณา	ข้อที่	2, 15, 18, 19, 23, 30
ความมีระเบียบวินัย	ข้อที่	4, 5, 8, 12, 20, 29
ความเสียสละ	ข้อที่	6, 11, 16, 17, 22, 24

1. ก. 1	2. ก. 2	3. ก. 3	4. ก. 3	5. ก. 2
ข. 2	ข. 4	ข. 1	ข. 1	ข. 4
ค. 3	ค. 3	ค. 2	ค. 4	ค. 3
ง. 4	ง. 1	ง. 4	ง. 2	ง. 1
6. ก. 3	7. ก. 2	8. ก. 1	9. ก. 1	10. ก. 2
ข. 1	ข. 1	ข. 3	ข. 3	ข. 3
ค. 4	ค. 4	ค. 4	ค. 2	ค. 1
ง. 2	ง. 3	ง. 2	ง. 4	ง. 4
11. ก. 1	12. ก. 1	13. ก. 1	14. ก. 2	15. ก. 3
ข. 3	ข. 2	ข. 2	ข. 3	ข. 1
ค. 4	ค. 4	ค. 4	ค. 4	ค. 2
ง. 2	ง. 3	ง. 3	ง. 1	ง. 4
16. ก. 4	17. ก. 3	18. ก. 3	19. ก. 1	20. ก. 2
ข. 1	ข. 2	ข. 1	ข. 3	ข. 4
ค. 3	ค. 4	ค. 4	ค. 4	ค. 1
ง. 2	ง. 1	ง. 2	ง. 2	ง. 3

21. ก. 4	22. ก. 4	23. ก. 4	24. ก. 3	25. ก. 3
ข. 2	ข. 3	ข. 1	ข. 2	ข. 1
ค. 1	ค. 1	ค. 3	ค. 4	ค. 2
ง. 3	ง. 2	ง. 2	ง. 1	ง. 4
26. ก. 2	27. ก. 3	28. ก. 3	29. ก. 4	30. ก. 1
ข. 1	ข. 2	ข. 1	ข. 3	ข. 3
ค. 4	ค. 1	ค. 2	ค. 1	ค. 4
ง. 3	ง. 4	ง. 4	ง. 2	ง. 2

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เขียนแบบจากตัวแบบ

คำชี้แจง

ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มาก ในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงคุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิธีนี้ ตามความเป็นจริง โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องระดับความคิดเห็นของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนพอใจกับการเรียนการสอนวิธีนี้.....					
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ในระหว่างชั่วโมงเรียน.....					
3. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน.....					
4. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการเสนอ ตัวแบบของบุคคลที่มีจริยธรรมอันพึง ปรารถนา.....					
5. ตัวแบบที่นำมาเป็นตัวอย่างในการจัด กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ เรียน.....					
6. งานที่มอบหมายให้ทำในแต่ละกิจกรรม ช่วยเสริมสร้างความรู้และช่วยแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ.....					
7. ระยะเวลาในการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. กิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติช่วยสร้างเสริมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน.....					
9. หลังจากเรียนด้วยวิธีนี้ นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มากขึ้น.....					
10. นักเรียนได้รับการเสริมแรงอย่างเหมาะสม.....					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวธิดารัตน์ กันตังค์
วัน เดือน ปี เกิด	28 มกราคม 2517
ที่อยู่ปัจจุบัน	126/4 ถนนวิบูลย์ ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100 โทรศัพท์ (053) 271432
ประวัติการศึกษา	
ปีการศึกษา 2531	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2534	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2538	สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	
ปี 2539-2541	เลขานุการ บริษัทสถาปนิก 34 เชียงใหม่จำกัด